گنجینه دستنویس های پهلوی
و پژوهش های ایرانی
۴۱

دستنویس ک. ۳۵

بخش دوم

نامه‌های منوچهر و گزیده زادسپرم

به کوشش
دکتر ماهیار نوابی

با همکاری فنی
دکتر محمود طاووسی

از انتشارات
مؤسسه آسیائی «دانشگاه پهلوی» شیراز

سرآغاز

اشارات دانشمندان و فیلسوفانی چون ابوریحان بیرونی و محمد زکریای رازی و شهاب الدین سهروردی به حکمت خسروانی و فلسفهٔ ایرانی، تذکر پلینیوس رومی دربارهٔ استفاده هرمیپوس یونانی از کتابهای زرتشتی، مطالبی که در کتابهای قابل استنادی چون مروج الذهب، مجمل التواریخ و القصص نامه های پیغمبران بنی اسرائیل و احادیث اسلامی آمده است، وجود مراکز مهم علمی در نصیبین و رها و تیسفون و جندی شاپور، ترجمه های باز ماندهٔ عربی از زبان پهلوی، پیدایش دانشمندان و فیلسوفان و اندیشه مندان بلند پایه ای در دوران طلائی اسلامی یعنی دوران خلافت عباسیان، از این سرزمین، که شمار آنها از دانشمندان هر یک از کشورهای اسلامی دیگر و بلکه از همهٔ آنها روی هم بیشتر است،

وجود سنگ نبشته های پارسی باستان و پارسی میانه و پارتی، نامهٔ مینوی اوستا، آثار بازماندهٔ
مانویان به زبانهای پارسیک و پهلوانیک و سغدی و ترکی و چینی و قبطی و کتابهای پهلوی (= پارسیک)
چندی که تاکنون بجای مانده‌اند، همه دلالت بر وجود فرهنگ و تمدنی بزرگ و درخشان، از دیرباز،
در سرزمین ایران بزرگ میکند که بر پایه های فلسفه ایرانی استوار بوده است .

علت هرچه باشد، سیاسی یا اقتصادی و یا اجتماعی یا تغییر خط و یا همهٔ آنها باهم، قدر مسلم این است
که بسیاری از آثار مدون دوران ساسانی و آغاز دوران اسلامی ایران از میان رفته است ، و عده‌ای
که از دستبرد زمانه رهائی یافته اند در موزه ها و کتابخانه های مهم اروپا و بیشتر در هندوستان و در کتابخانه های
پارسیان نگاهداری میشود . اینها میتوانند روشنگر زوایای ناشناختهٔ تاریخ و فرهنگ کهن ما
باشند . و از این رو نگاهداری و چاپ و انتشار آنها و تشویق دانشمندان به مقابله و تصحیح و ترجمهٔ این گنجینه‌ها
که ما را به شناخت بیشتر زبان فارسی و غنای آن در بیان مفاهیم یاری میکند، بر ما واجب است .

و باز از این رو بود که هنگامی که دوست دانشمند و ارجمندم استاد دکتر ماهیار نوابی رئیس مؤسسهٔ آسیائی

دانشگاه پهلوی پیشنهاد کرد که برای بزرگداشت پنجاه سال شاهنشاهی خجسته دودمان پهلوی شادی روان بنیان گذار آن پنجاه نسخه خطی پهلوی را از سوی مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی چاپ و منتشر کنیم. این پیشنهاد را از دل و جان پذیرفتیم.

این پنجاه جلد کتاب پهلوی و کتاب بارگاه رضا هدیه هائی است که در این آئین ملی برگزاری جشن پنجاهمین شاهنشاهی پهلوی با فروتنی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر ریاست عالیه دانشگاه پهلوی و علیاحضرت شهبانو فرح ریاست عالیه مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی تقدیم میشود.

فرهنگ مهر-

رئیس دانشگاه پهلوی

دیباچه

مؤسسه آسیائی وابسته به دانشگاه پهلوی افتخار دارد که بزرگداشت پنجاهمین سال شاهنشاهی دودمان پهلوی را، مجموعه‌ای در پنجاه جلد، از دستنویسهای پهلوی و اوستائی و پژوهشهای ایرانی چاپ کند و به دوستداران فرهنگ و ادب ایران تقدیم دارد.

در تابستان سال دو هزار و پانصد و سی و سه شاهنشاهی، در گروهی سخن از خدمات برجسته رضاشاه بزرگ بدین سرزمین و روز تاجگذاری وی (چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۰۵ هجری خورشیدی) می‌رفت، در آن هنگام اندیشه چاپ مجموعه‌ای از متن‌های پهلوی یادبود پنجاهمین سال شاهنشاهی پهلوی را از خاطرم گذشت و سپس این اندیشه را با رئیس دانشمند دانشگاه پهلوی جناب آقای دکتر فرهنگ مهر، که از شیفتگان فرهنگ ایرانند و از یاری شناساندن این فرهنگ کهن هیچگاه دریغ نکرده و نمی‌کنند، در میان گذاشتم تا اگر در این اندیشه با من همداستان باشند مراتب را به شرف عرض شهبانوی فرهنگ پرور ایران، ریاست عالیه مؤسسه آسیائی برسانند

مگر اجازه فرمایند تا موسسه آسیائی بدین کار شایسته دست یازد.

جناب آقای دکتر فرهنگ مهر با پیشانی گشاده و آغوش باز ازین اندیشه استقبال کردند و مراتب را به شرف عرض شهبانوی ایران رساندند و دیری نگذشت که فرمان علیاحضرت شهبانو بدین کار نیک شرف صدور یافت و به موسسه آسیائی ابلاغ شد.

شورای استادان موسسه آسیائی، با الهام از نام خاندانی، که جشن بزرگداشت شاهنشاهی آن را، مردم ایران امسال برگزار میکنند، چاپ کردن کتاب یا دستنویسهای پهلوی را در درجه اول اهمیت قرار داد. کشوری که در آن بیش از هر کشور دیگر میتوان به دستنویسهای پهلوی و اوستائی دست یافت کشور هندوستان است هر چند بدبختانه هوای گرم و نمناک آنجا با کتاب سازگار نیست و کاغذ را زود شکننده و تباه میسازد و می پوساند.

در فهرستی که جمشید کاووس جی کاتراک به نام «گنجینه های شرقی» (ORIENTAL TREASURES) گرد آورده و به سال یکهزار و نهصد و چهل و یک میلادی (دو هزار و پانصد شاهنشاهی)

به چاپ رسانده است ، از بیش از یکهزار دستنویس ایرانی و هندی نام برده که اکنون برخی از آنها از میان رفته است ، و این ، نه تنها بواسطهٔ آب و هوای هندوستان بوده بلکه بی توجهی و نادانی هم در نابودی آنها بهره ای بسزا داشته است . گردآورندهٔ فهرست یادشده به نگارندهٔ این سطور میگفت : «سی سال پس از چاپ آن فهرست گذارم بخانه ای افتاد که خداوندان صاحب چندین دستنویس پهلوی و اوستائی بودند من آنها را دیده و پژوهیده و نام آنها را در فهرستم آورده بودم . خداوند خانه بجهان دیگر شتافته بود و چون از کدبانو سراغ دستنویسها را گرفتم ، وی آنها را از راه دینداری و برای آنکه مبادا برگ پاره های آنها زیر پا بیفتد و برای وی گناهی بزرگ بشمار آید به آب دریا سپرده بود.»

با این همه ، هم اکنون ، چندین صد دستنویس پهلوی و اوستائی در هندوستان هست که تقریباً همه از روی دستنویسهای کهنه تر رونویس شده اند . بیشتر آنها روزگاری از آنِ کتابخانه های شخصی بوده و رفته رفته به کتابخانه های عمومی و مؤسسات راه یافته اند تا بیشتر و بهتر از آنها نگاهداری شود و کمتر در معرض نابودی قرار گیرند . از این کتابخانه ها میتوان کتابخانهٔ مؤسسهٔ شرقی کاما و کتابخانهٔ «نخست دستور ، مهرجی رانا» را نام برد که صاحب مجموعه های گرانبهائی از دستنویسهای پهلوی و اوستائی اند

پاره ای از دستنویس ها نیز توسط شرق شناسان به کتابخانه های مهم اروپا رسیده اند که مهمترین آنها مجموعهٔ دستنویسهای اوستا و پهلوی «دوازده جلدی کپنهاک» است که توسط شرق شناسی بنام وسترگارد به اروپا برده شد و جانشین او کریستین سن CHRISTEN-SEN آنها را چاپ کرد و بر آنها دیباچه نوشت. این کتابها اکنون بسیار کمیاب و چند مجلد آن نایاب است.

برای انجام دادن فرمان، از دوست دانشمندم دستور کیخسرو جاماسب آسا، دستور بزرگ شهر بمبئی و رئیس کتابخانهٔ «موسسهٔ شرقی کاما» یاری خواستم تا از هیئت امنای کتابخانه های «موسسهٔ شرقی کاما»، و نخست دستور مهرجی رانا» اجازهٔ عکسبرداری از دستنویسهای پهلوی شان را بگیرد و اگر خود یا دوستانش دستنویسهای ارزنده دارند بر آنها بیفزاید، کار گزینش دستنویسها برای عکسبرداری نیز به عهدهٔ وی واگذار شد تا آنچه را مهم و میسور می داند برگزینید. این کار به دشواری انجام گرفت چه دستنویسها از طرف هیئت امنای کتابخانه ها و خاندان انکلساریا (که چند دستنویس از این مجموعه متعلق به آنان است) تنها به او سپرده شد بعد، و وی، امانت داری را

رنج سفر بر خود هموار ساخت و با دو جامه‌دان پر از کتاب به ایران آمد، سه ماه تمام از بام تا شام، در چاپخانه‌های دانشگاه پهلوی شیراز و دانشگاه تهران گذراند و در همه جا با دستنویسها همراه بود؛ من و همدستان من از مؤسسهٔ آسیائی نیز همه جا با وی همگام بودیم تا کار عکسبرداری سی و چند دستنویس بپایان رسید ، دستور گنجیره و مجبور بود به بمبئی بازگردد ما نیز برای تطبیق عکسها با دستنویسها و رفع کمبود آنها در پی وی به هندوستان رفتیم تا این مهم انجام شد. نامه‌ای نیز به پروفسور آسموسن استاد دانشگاه کپنهاگ که نوشتیم مگر اجازهٔ تجدید چاپ دستنویسهای کتابخانهٔ کپنهاگ را از ناشر نخستین آنها MUNKS-GAARD بگیرد، اجازه گرفته شد و نامه‌ها به چاپ رسید .

مؤسسهٔ آسیائی سپاس و درود فراوان خود را به پیشگاه شهبانوی فرهنگ‌پرور که با فرمان خود این افتخار را نصیبش ساخته، تقدیم می‌دارد .

از جناب آقای دکتر فرهنگ مهر رئیس دانشگاه پهلوی که در راه پیشرفت کار از هیچ یاری معنوی و مادی دریغ نکرد سپاسگزار است .

از دستور کیخسرو جاماسب آسا که با یاری وی چاپ این مجموعهٔ پنجاه جلدی میسور میشود سپاسگزار است.

از پروفسور آسموسن که اجازهٔ چاپ مجموعهٔ اوستا و پهلوی کپنهاک به پایمردی او انجام یافت سپاسگزار است.

از دکتر بهرام فره‌وشی مدیر عامل ادارهٔ انتشارات دانشگاه تهران که چاپ کردن بیست و چند جلد از این مجموعه را در چاپخانهٔ دانشگاه تهران پذیرفت و چاپ آنها با مشاورهٔ فنی وی میسر شد سپاسگزار است.

از دکتر محمود طاووسی که تطبیق و ویراستن و آراستن هر صفحه از تمام این مجموعه بدست وی و با مشورت وی انجام شد سپاسگزار است.

ماهیار نوّابی

استاد و رئیس مؤسسهٔ آسیائی

پیشگفتار

در بارهٔ دستنویس پهلوی ک ۳۵ (K35) ــ تاریخ آن، زمان تقریبی نوشتن آن، وضع کنونی آن و سه اثری که دربرگ‌های ۷۲ تا ۲۰۶ آن یادشده (۷۱ برگ از آغاز این دستنویس گم شده‌است) بطورکلی در پیشگفتار "جلد سوم مجموعه اوستا و پهلوی" آمده است. دراین جا ما، تنها، چند نکته دربارهٔ آنچه در برگ‌های ۲۰۶ تا ۲۵۴ نوشته شده است خواهیم افزود.

(۴) برگ ۲۰۶، رو، سطر ۴: نامه‌های منوچهر. (نامه‌های منوچهر ویراستهٔ هیربد بهمن جی نسروانجی دابار به عنوان کتاب شماره ۱ مجموعهٔ متن های پهلوی از انتشارات متولیان اموال پارسی پنچایات بسال ۱۹۱۲ در بمبئی به چاپ رسیده است). این نامه های سه‌گانه، اظهار نظری است برّا و قاطع در بارهٔ بحثی که میان زادسپرم، موبد بزرگ سیرجان و پیروانش، برای فتوایی که وی، بر خلاف عقیدهٔ همگانی و معمول در بارهٔ تطهیر شرعی داده، در گرفته است. منوچهر، برادر زاد سپرم که در آن زمان (پایان سدهٔ نهم میلادی) سرور جامعهٔ زرتشتیان پارس و کرمان بوده است بسختی بدعت برادر را رد میکند. برای آگاهی بیشتر باید به جلد دوم "فقه اللغهٔ ایرانی" صفحه ۱۰۴ رجوع کرد و شرح طولانی و بتفصیل آن را درمقدمهٔ کتاب یاد شدهٔ دربالا، ویراستهٔ دابار، در صفحه‌های ۴ ــ ۱۴ میتوان یافت، ــ نامهٔ دوم از سطر ۱ پشت برگ ۲۲۰ و نامهٔ سوم از سطر ۲ روی برگ ۲۳۱ آغاز میشود.

(۵) برگ ۲۳۳، پشت، سطر ۱۱: گزیده های زادسپرم. تمام مجموعه، سه رشته از نوشته های زادسپرم، برادر منوچهر، را دربردارد (نک شماره ۴). موضوع آن بیشتر داستان آفرینش و افسانه‌هاست وظاهرا "براساس همان سنت‌هایی است که دربندهش آمده‌است. (نک. مقدمهٔ مجموعهٔ اوستاوپهلوی شماره ۱، ص ۱۴ ــ ۱۶). این متن پیش از این ویراسته و منتشر نشده است، تنها بخش نخست آن را (فصل ۱ــ۱۱) وست (WEST) در جلد پنجم "کتابهای مقدس مشرق، متن های پهلوی، [1]." صفحه های ۱۵۵ تا ۱۸۷ و فصل‌های ۱۲ ــ ۲۴ در جلد ۴۷ همان مجموعه، متن های پهلوی، ۵ و فصل آخر آن را باز در همان مجموعه، متن های پهلوی، ۴، ترجمه کرده است. [1] دستنویس K35 بیشتر بخش نخست این کتاب را دربردارد، آخرین برگ آن، در میان فصل ۲۲ بند ۴ پایان می‌پذیرد (طبق فصل بندی وست). متن این کتاب در همهٔ دستنویسها در فصل های ۱۲ و ۱۴ جابجا شده است (نک. وست، ج ۵ متن های پهلوی ص ۱۴۷ و یادداشت ۴)؛ در K35 فصل ۱۲ بند ۷ پشت برگ ۲۴۵ سطر ۱ پایان میابد و پس از آن بند ۱۷ آغاز میشود، مطالب میان این دوبند یعنی ۸ ــ ۱۶ درفصل ۱۴ پس از بند ۱۴ گذاشته شده‌است، که در پشت برگ ۲۴۷ سطر ۲ پایان می‌یابد. فصل ۱۴ بند ۱۵ از روی برگ ۲۴۸ سطر ۱۰ آغاز میشود.

---

(۱) سی سال پس از نوشتن این مقدمه، توسط کریستن سن یعنی درسال ۱۹۶۴ متن این کتاب را ب.ت. انکلساریا در بمبئی به چاپ رسانده است.

بخشهائی ازاین کتاب را دانشمندانی چون بیلی و زنر و موله، بمناسباتی درکتاب‌های خود ترجمه کرده اند و دکتر بهار در سال ۱۳۵۱ هجری خورشیدی واژه نامه‌ای برای آن فراهم ساخته است. (برای آگاهی بیشتر نک. پیشگفتار این واژه نامه)

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

fol. 207 v.

208

[illegible]

fol. 208 r.

دوست

[illegible]

[illegible]

210

۱ ۳۰۰ دوست

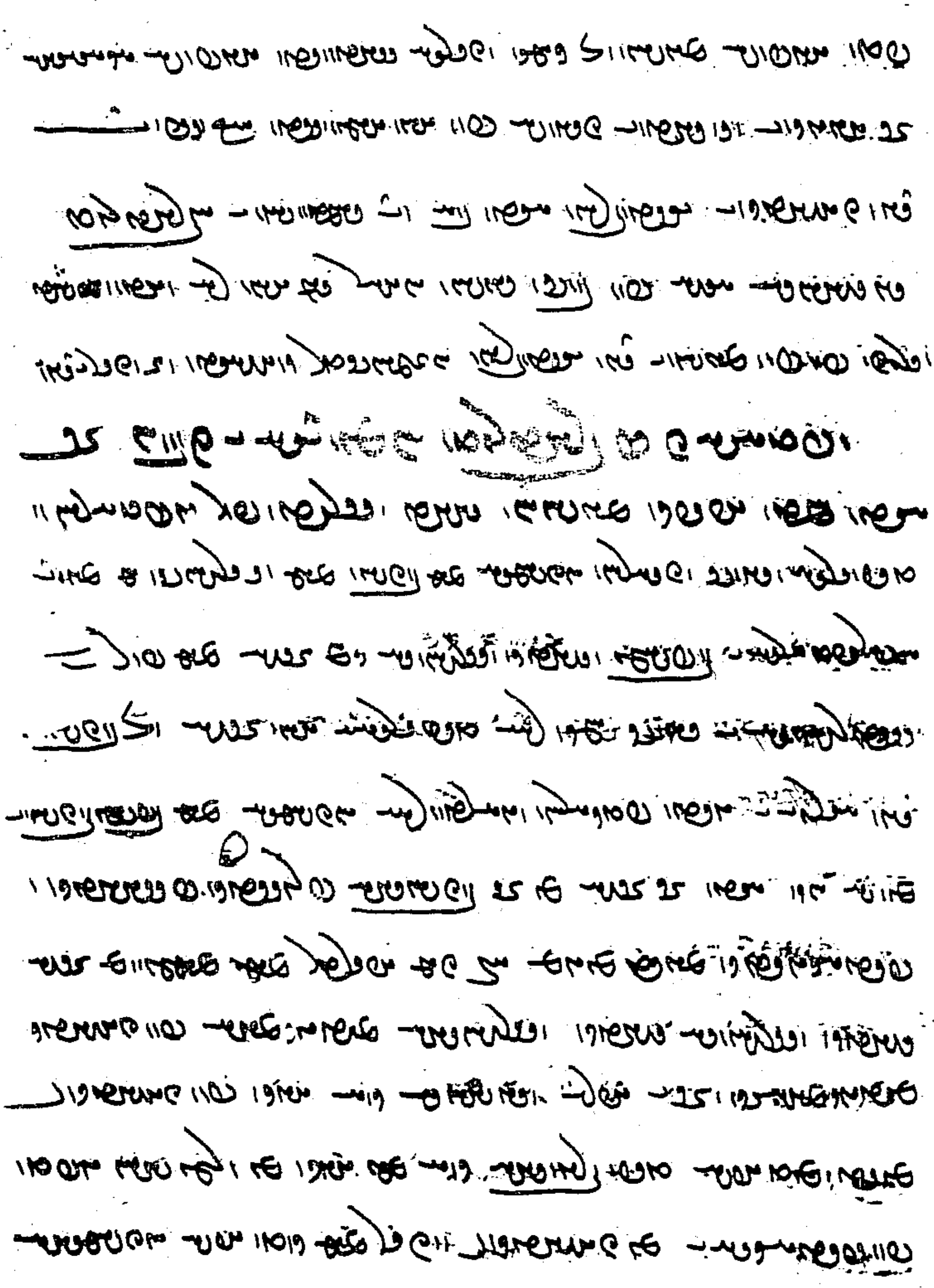
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

212

۳۰۱۳ درست
نوارده

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

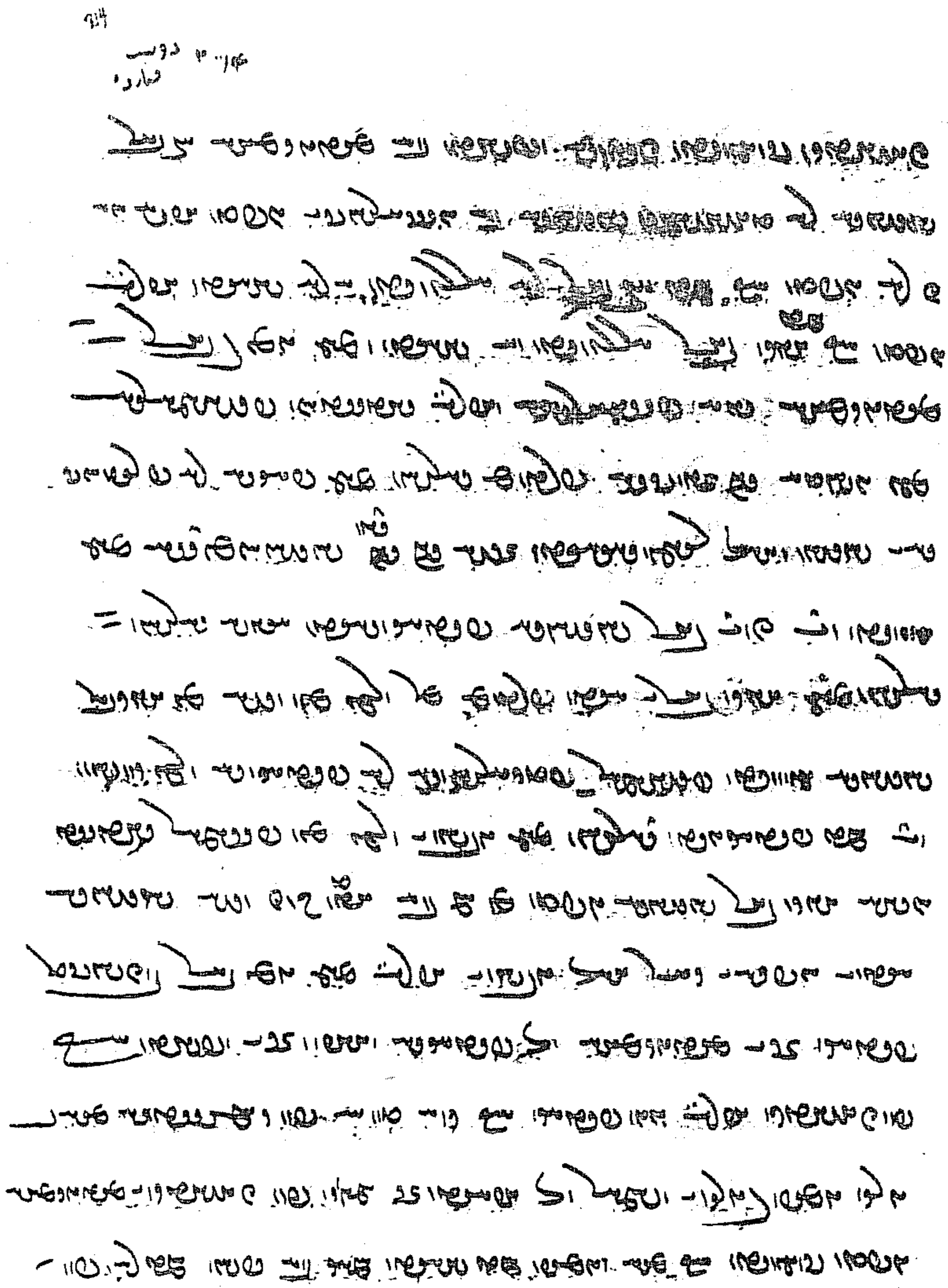
fol. 212 v.

213

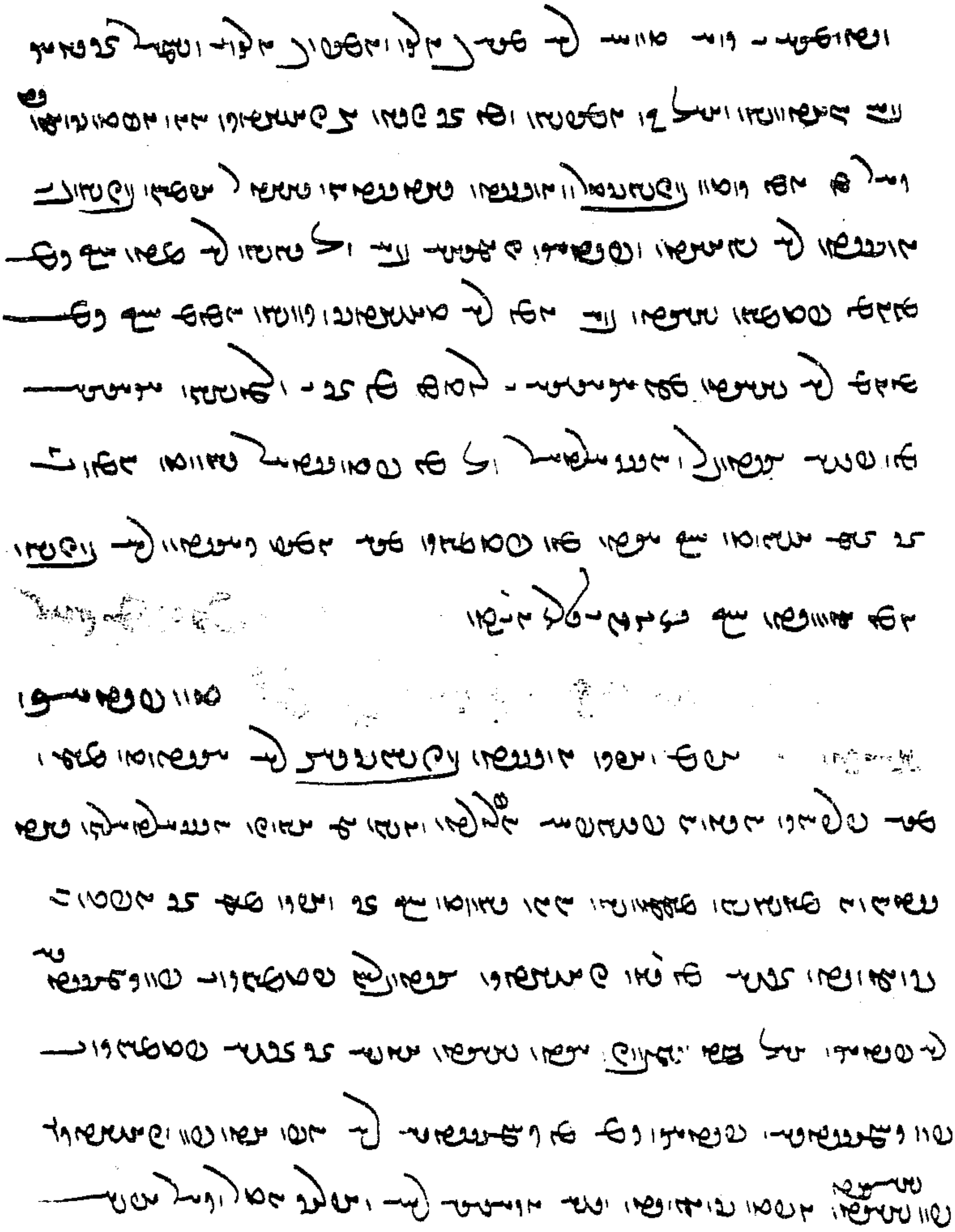
۳۰۹۳ درست

[illegible]

fol. 213 v.

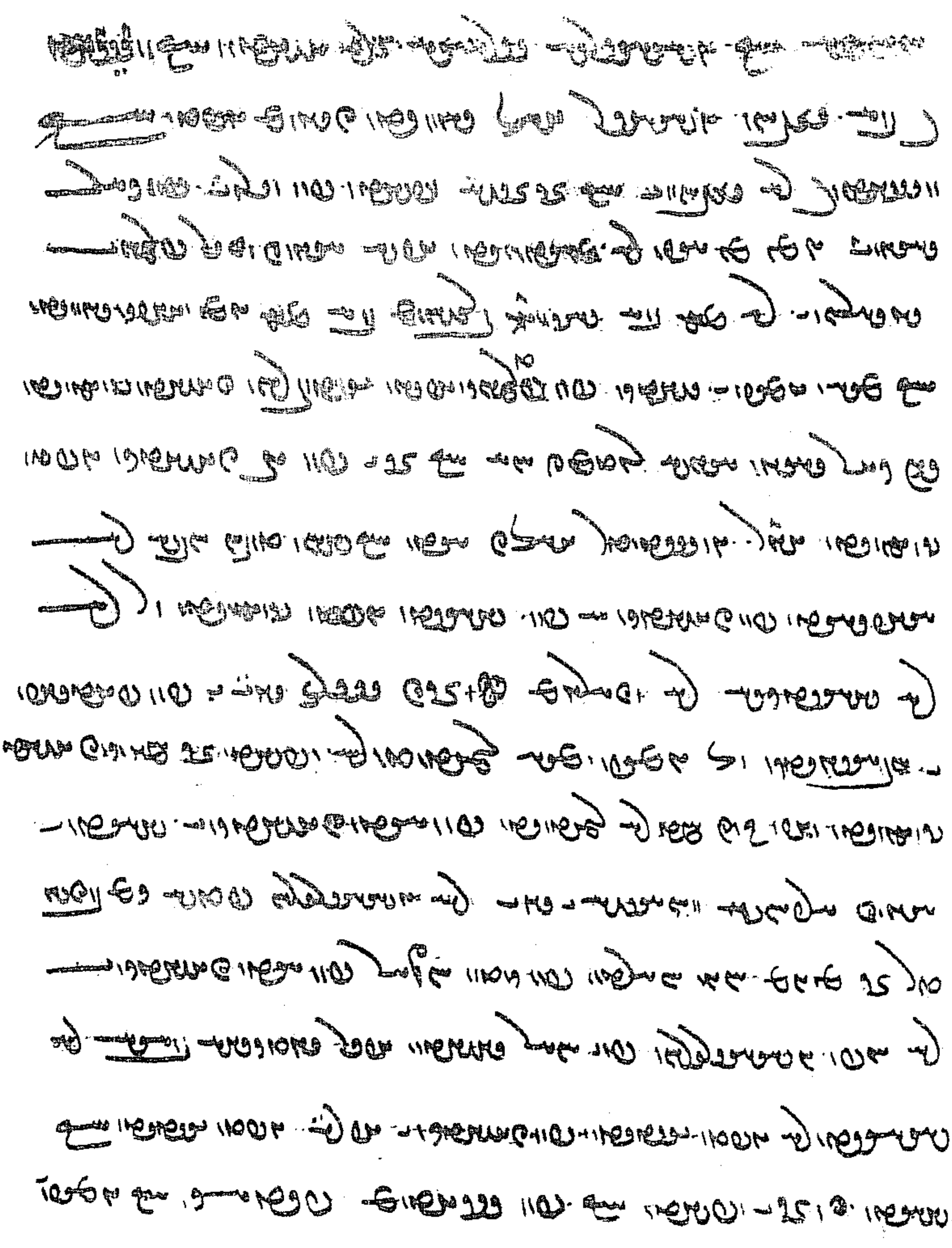

fol. 214 r.

fol. 214 v.

۳۰/۵ دوس
پازند

fol. 215 v.

[illegible]

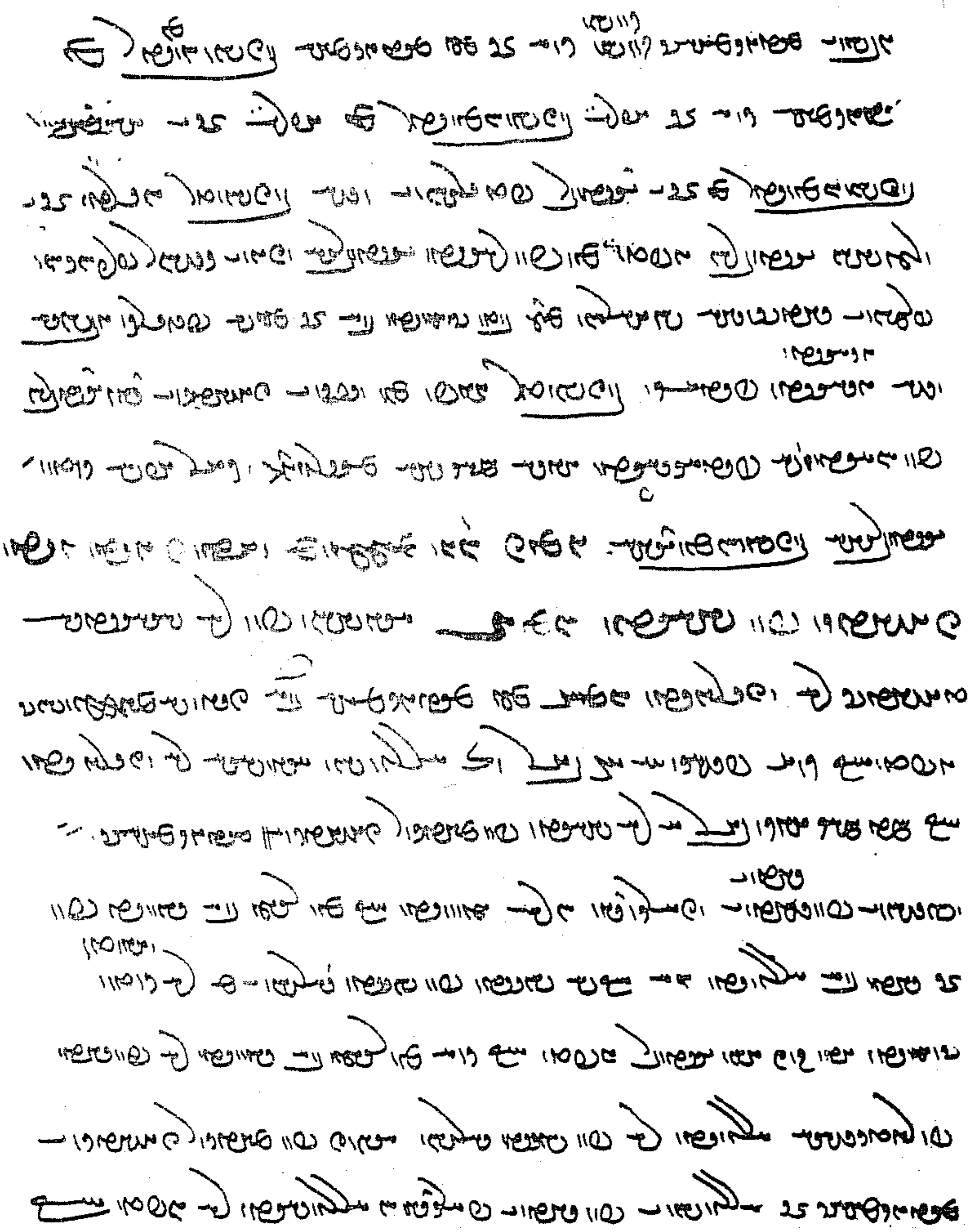
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

fol. 216 v.

[illegible]

[illegible]

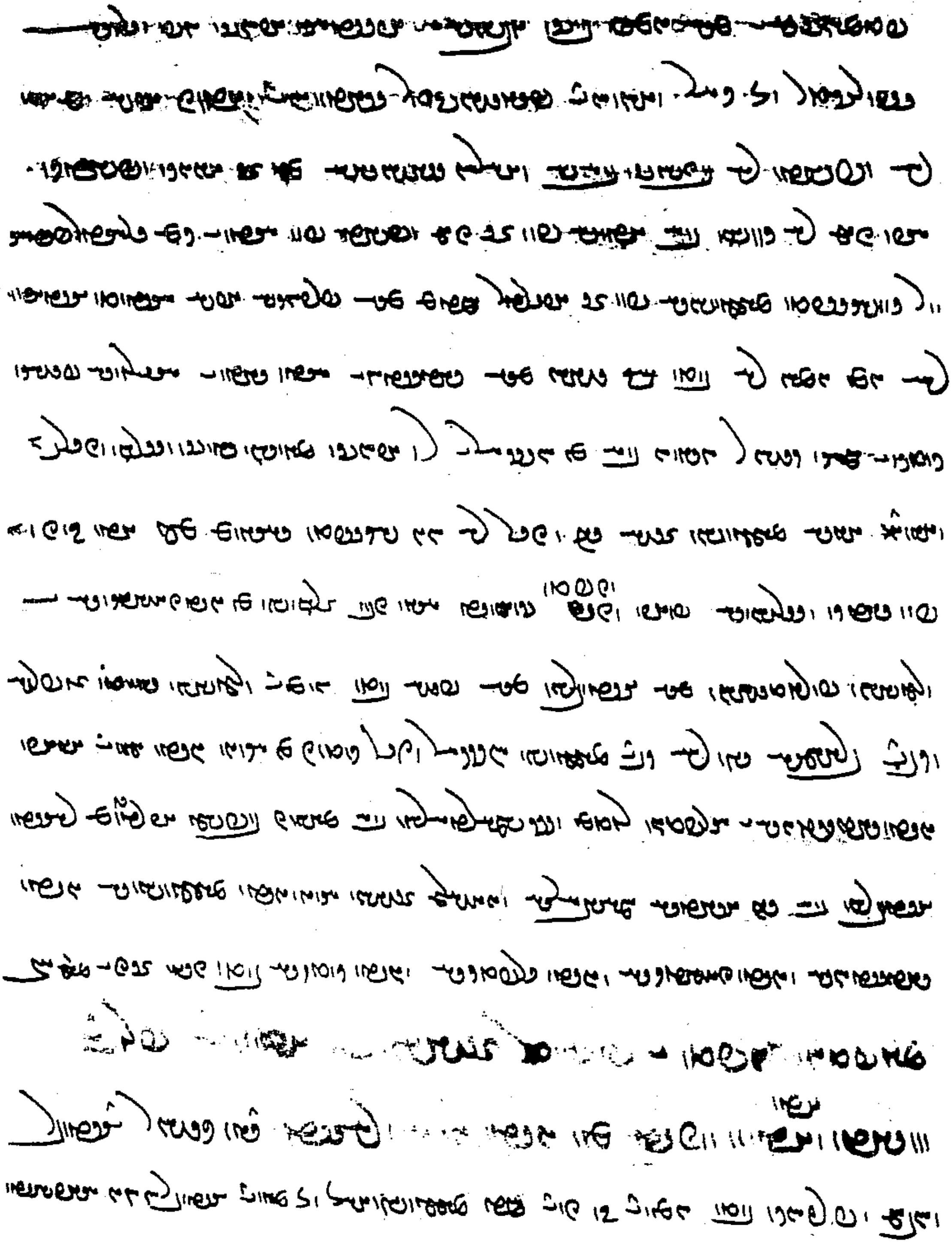

fol. 217 v.

218.

دوست

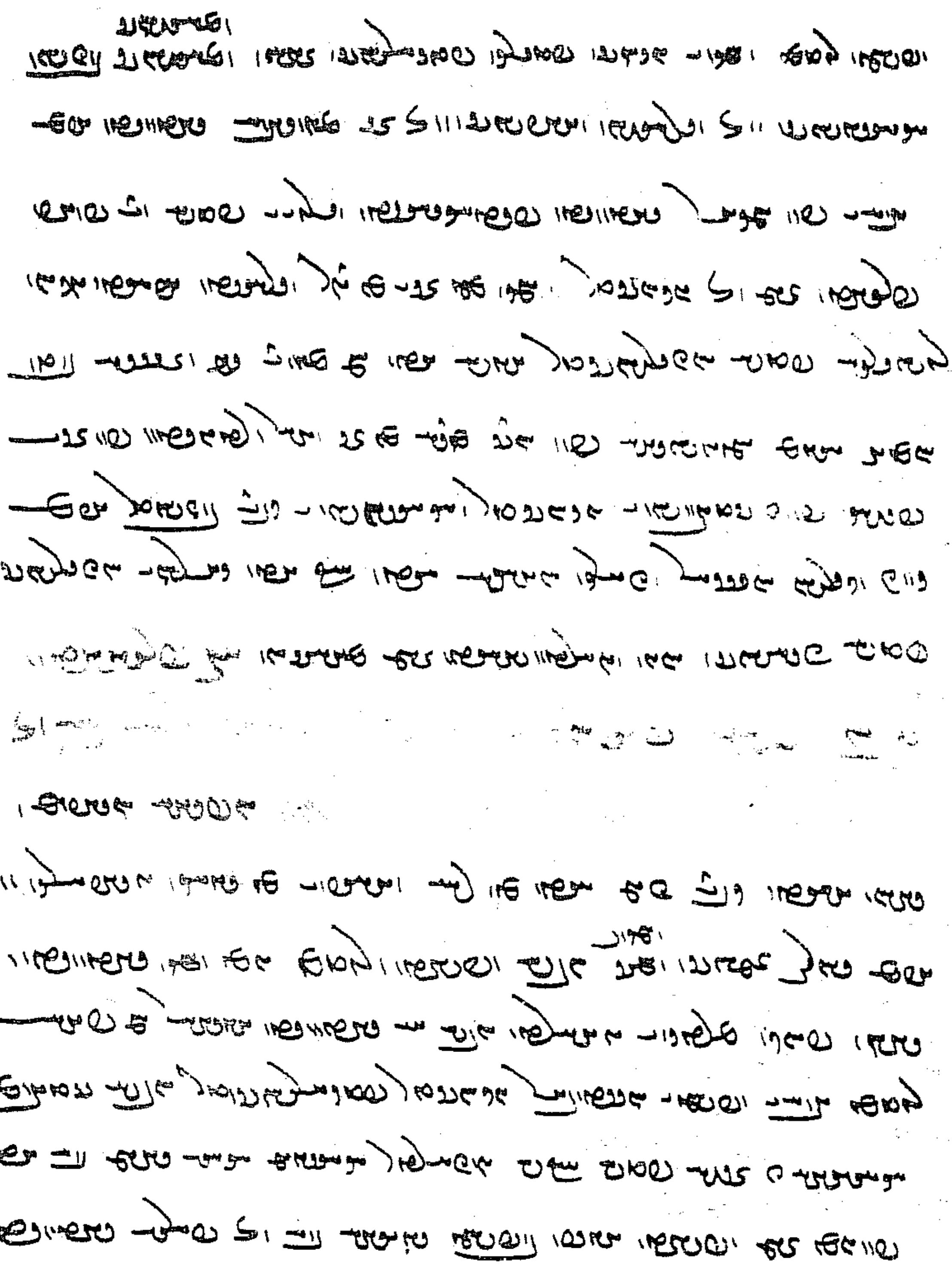
[illegible]

fol. 218 v.

[illegible]

fol. 219 r.

fol. 219 v.

220

۳۰ ۳۰۰ دوست

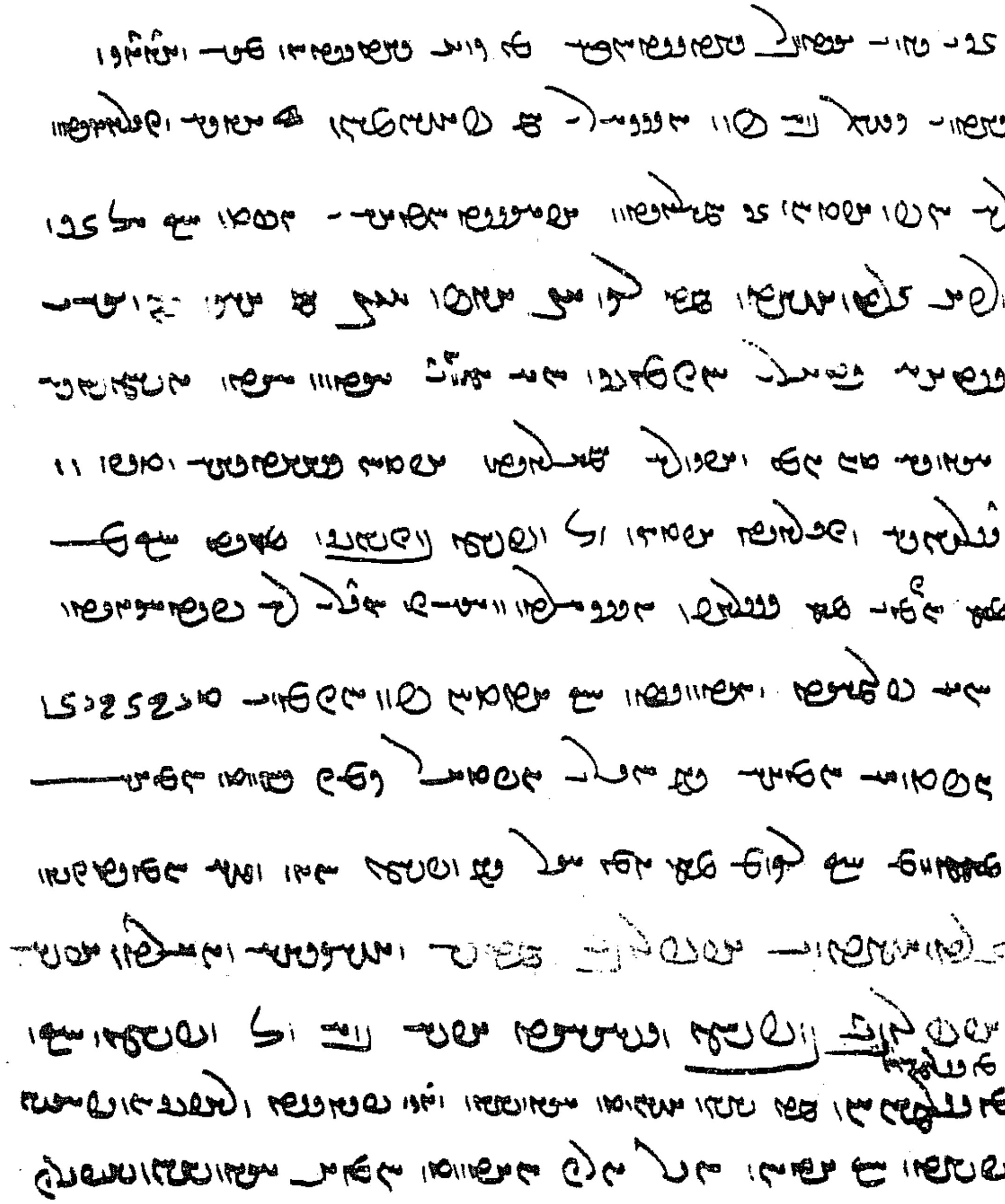
fol. 220 r.

fol. 220 v.

221   ۳۰۰۳۱ دوست مشابه

[illegible]

fol. 221 r.

fol. 221 v.

۲۲۲

۳۰۲۳ دوست
بست در

[illegible]

fol. 222 v.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

224

ق ۲۴ دوست
بیست چهار

[illegible]

fol. 224 v.

دفتر ۲۲۵

[illegible]

fol. 225 r.

[illegible]

fol. 225 v.

226 [illegible]

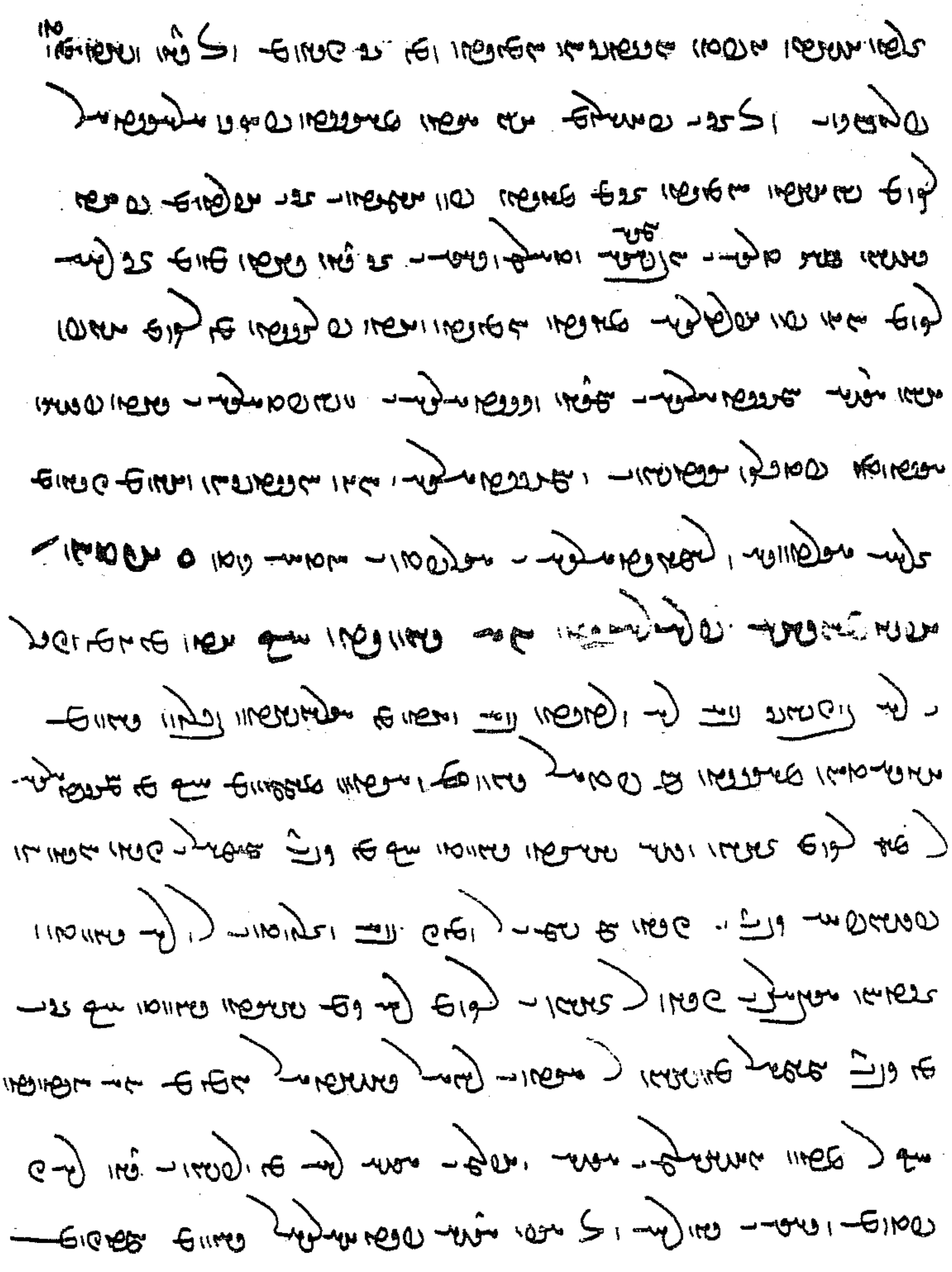
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

fol. 226 r.

[illegible]

[illegible]

fol. 227 v.

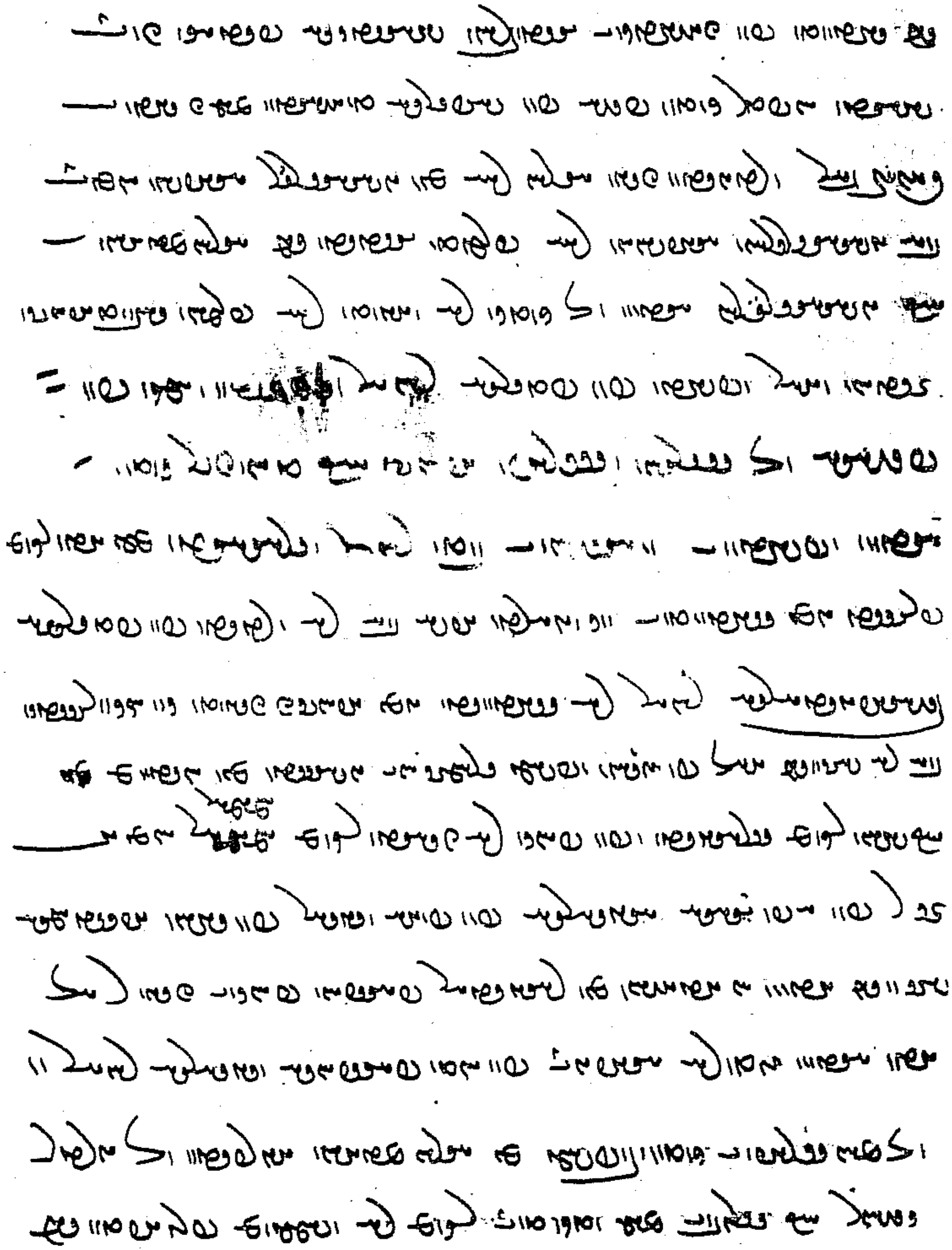

fol. 228 r.

[illegible]

fol. 228 v.

229 دوست ۳۲

fol. 229 r.

درست

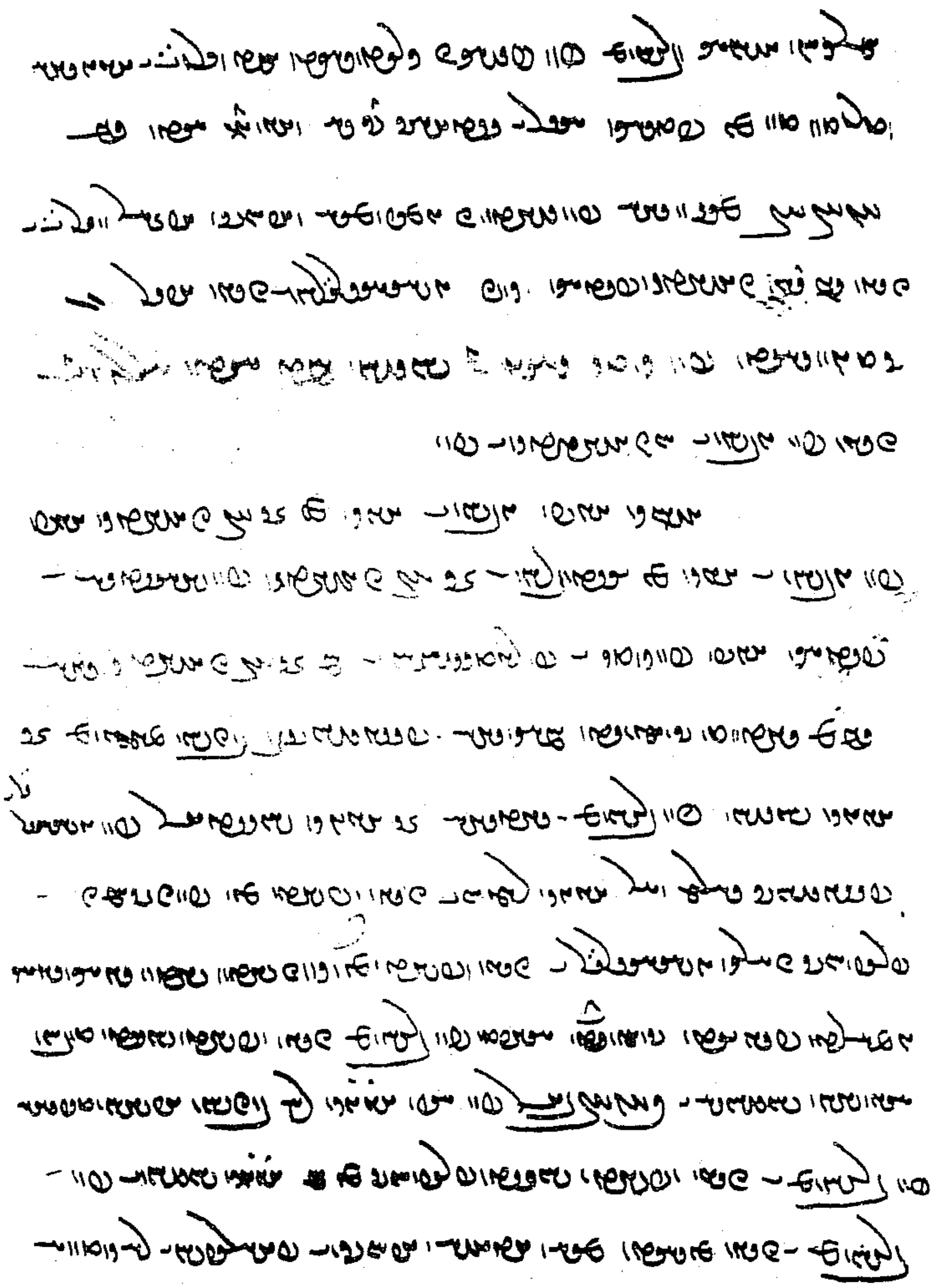
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

آفتابا باز دیگر جان را پرنور کن دستار از شادکردن دشمنان را کور کن
و کش [illegible] [illegible] دراموزانه

[illegible]

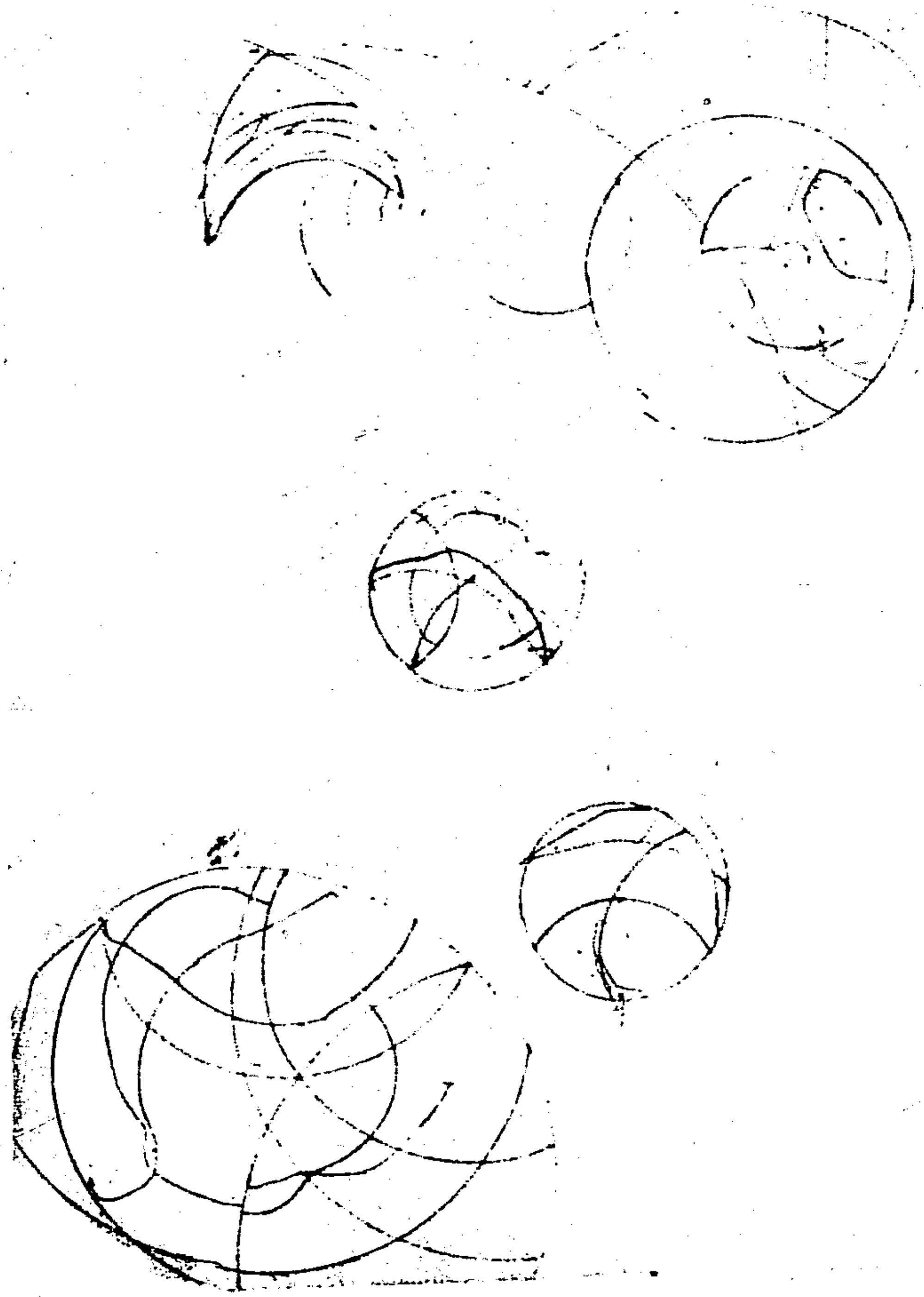
fol. 230 v.

[illegible]

fol. 231 v.

۲۳۲

fol. 232 r.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

fol. 232 v.

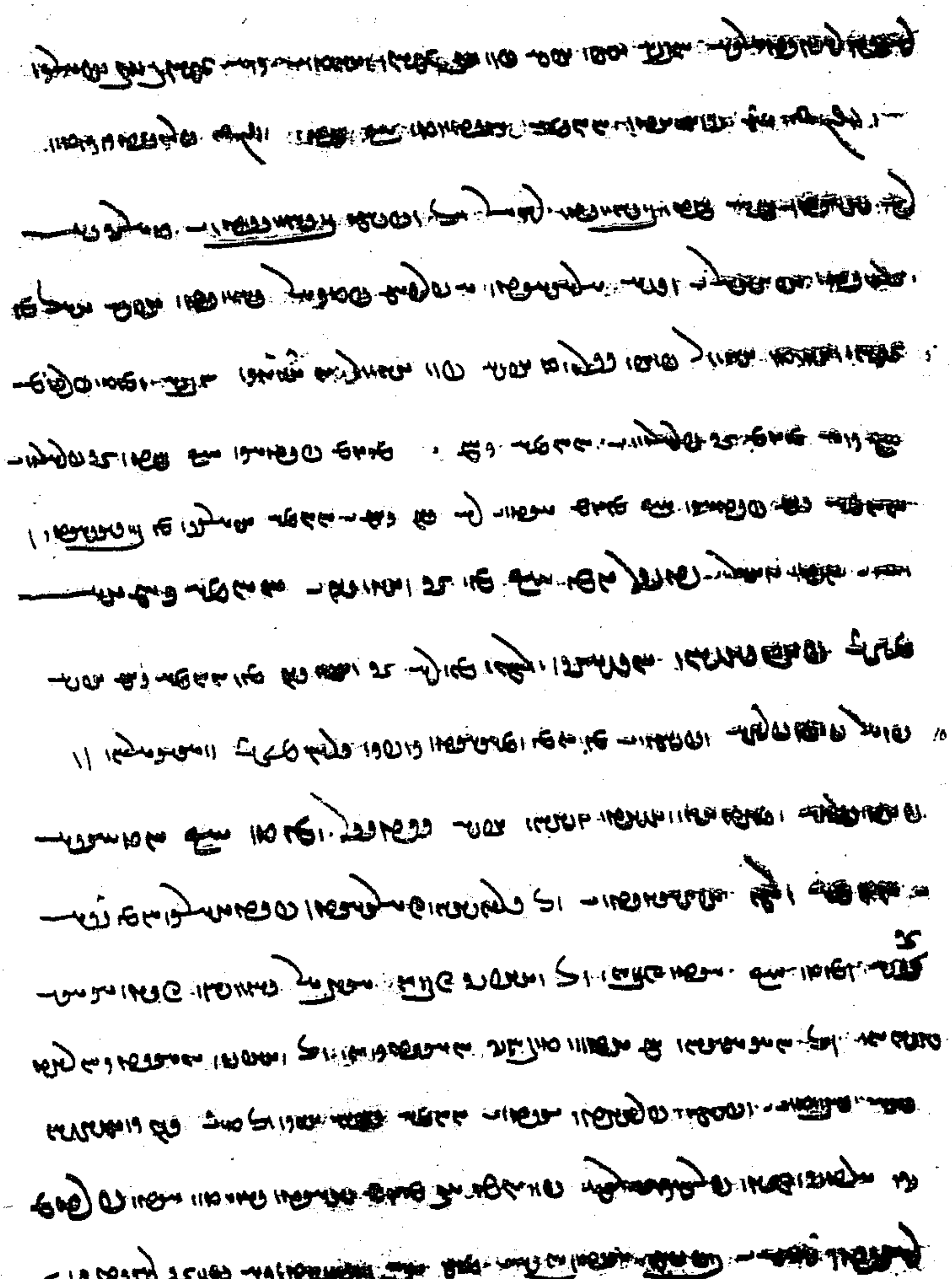
[illegible]

234.

[illegible]

[illegible]

fol. 234 r.

fol. 234 v.

235

دوش
سی

[illegible]

fol. 235 r.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

fol. 236 v.

[illegible] دویست [illegible] ۲۳۷

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

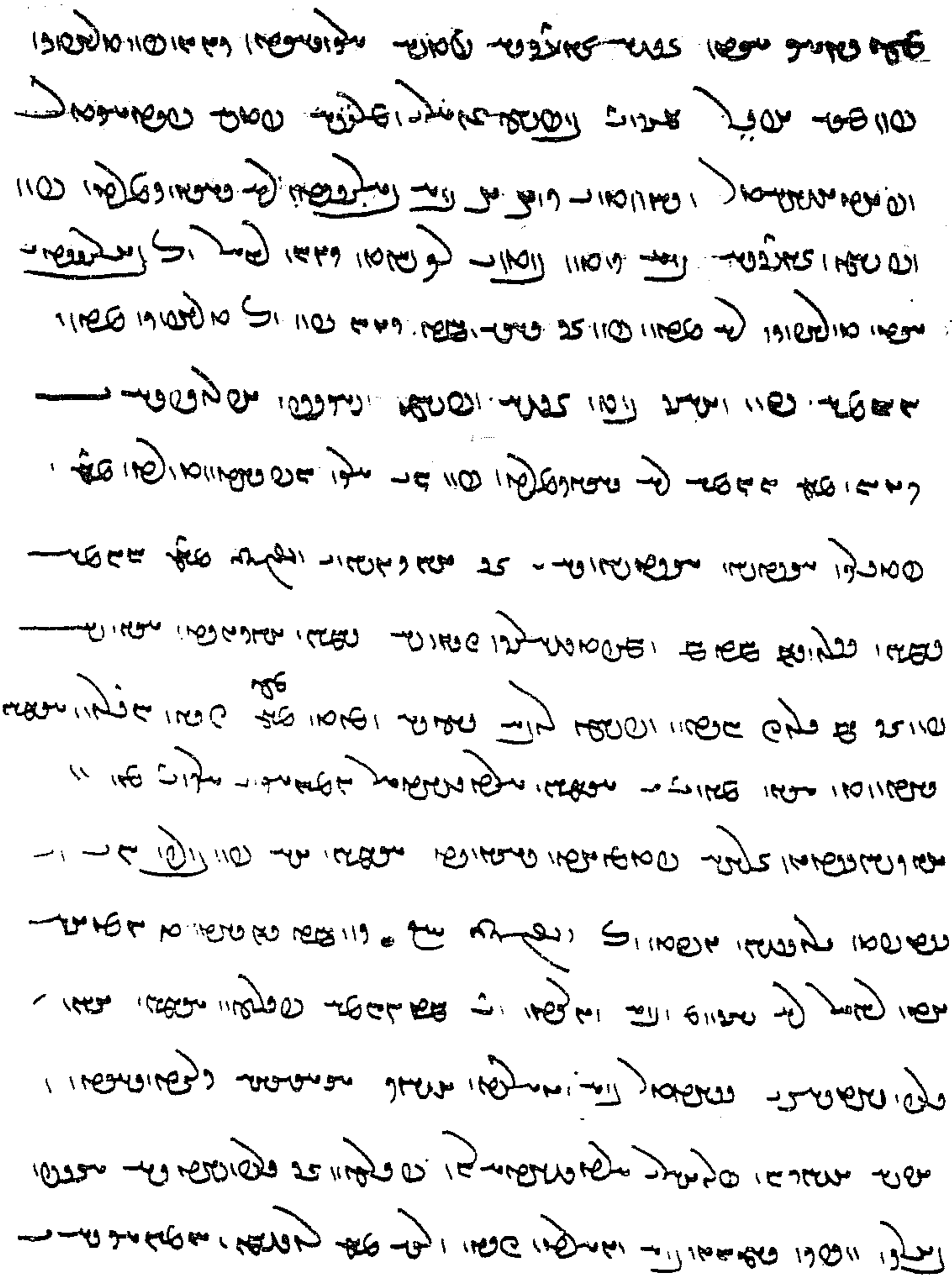
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

fol. 237 r.

fol. 237 v.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

fol. 238 r.

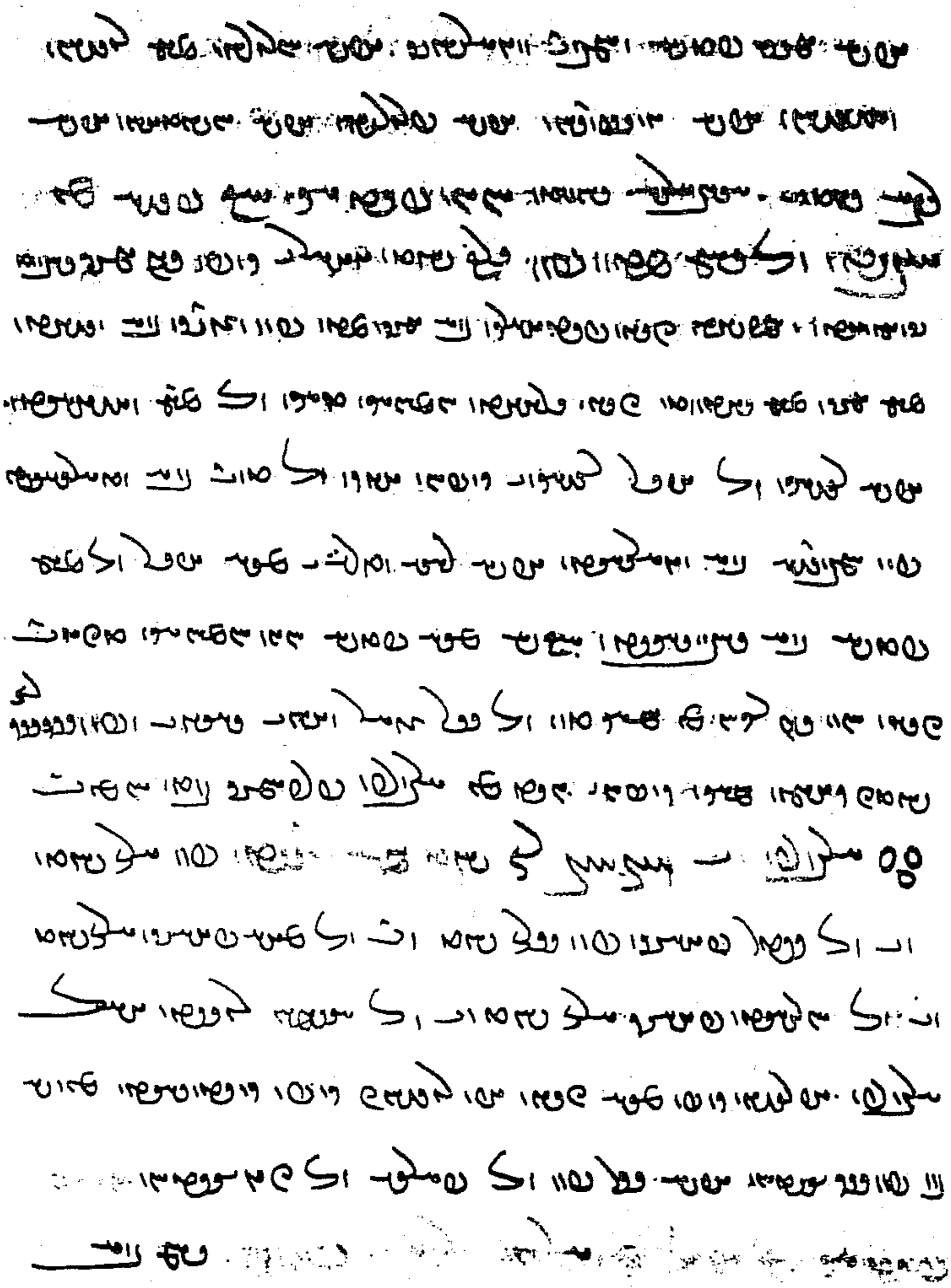
fol. 238 v.

239 ۲۳۹ دوست

[illegible]

[illegible]

240

241

دولسب ۳۰۴ ۱
خلیک

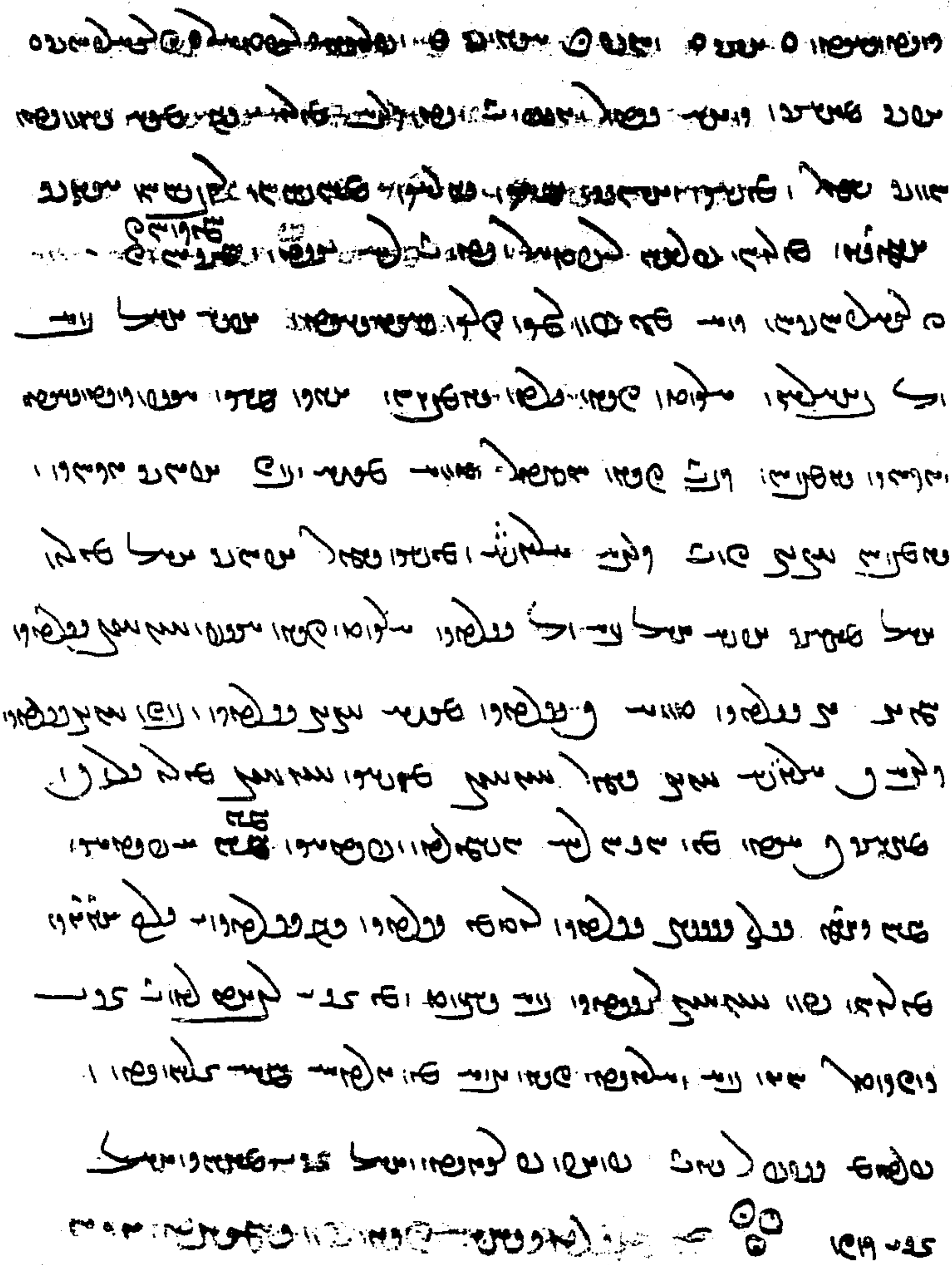
[illegible]

fol. 241 r.

[illegible]

fol. 241 v.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

fol. 242 v.

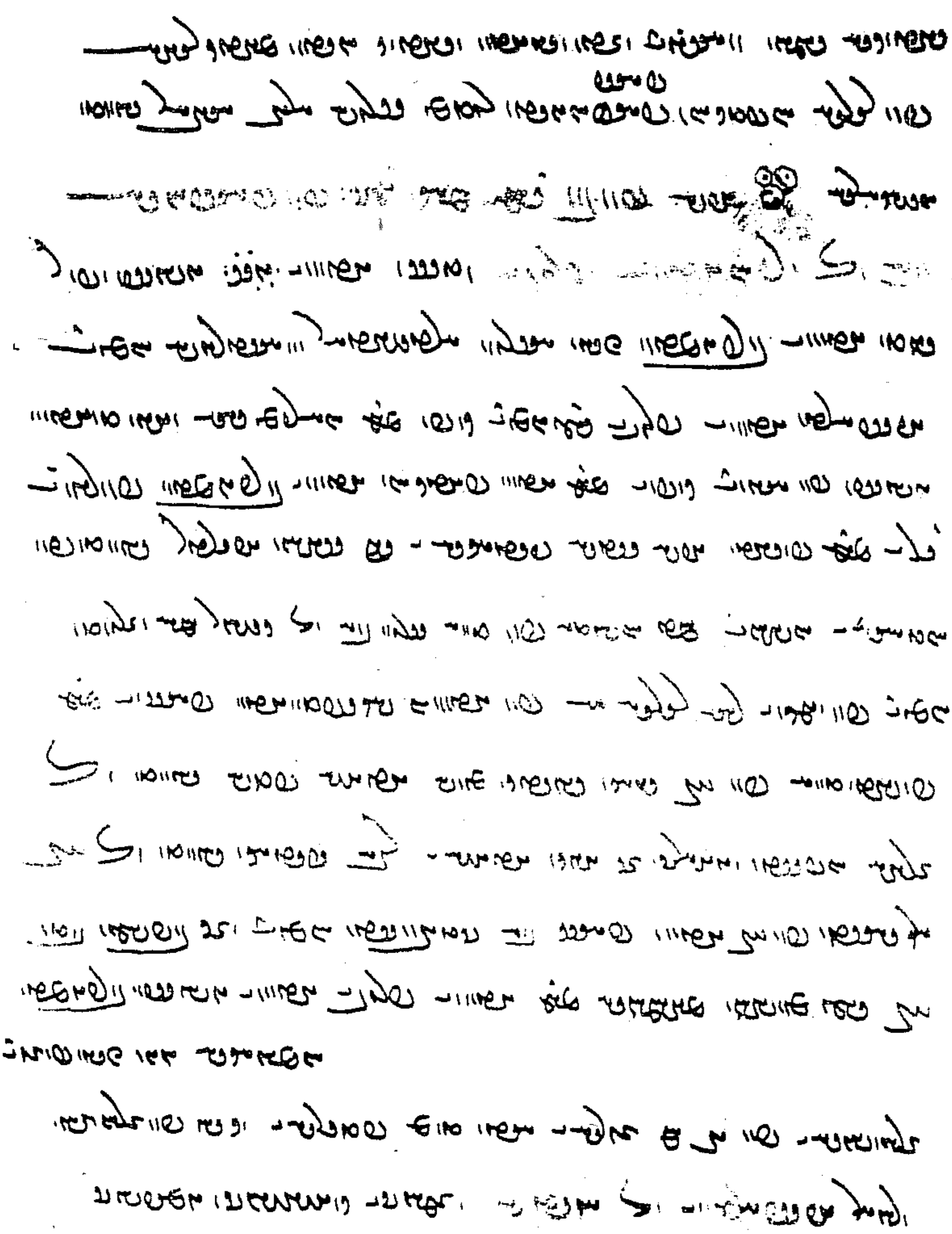
[illegible]

fol. 243 r.

[illegible]

244

[illegible]

fol. 244 v.

245

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

fol. 245 r.

دوشنبه

[illegible]

247

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

248

[illegible]

fol. 248 r.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

fol. 250 r.

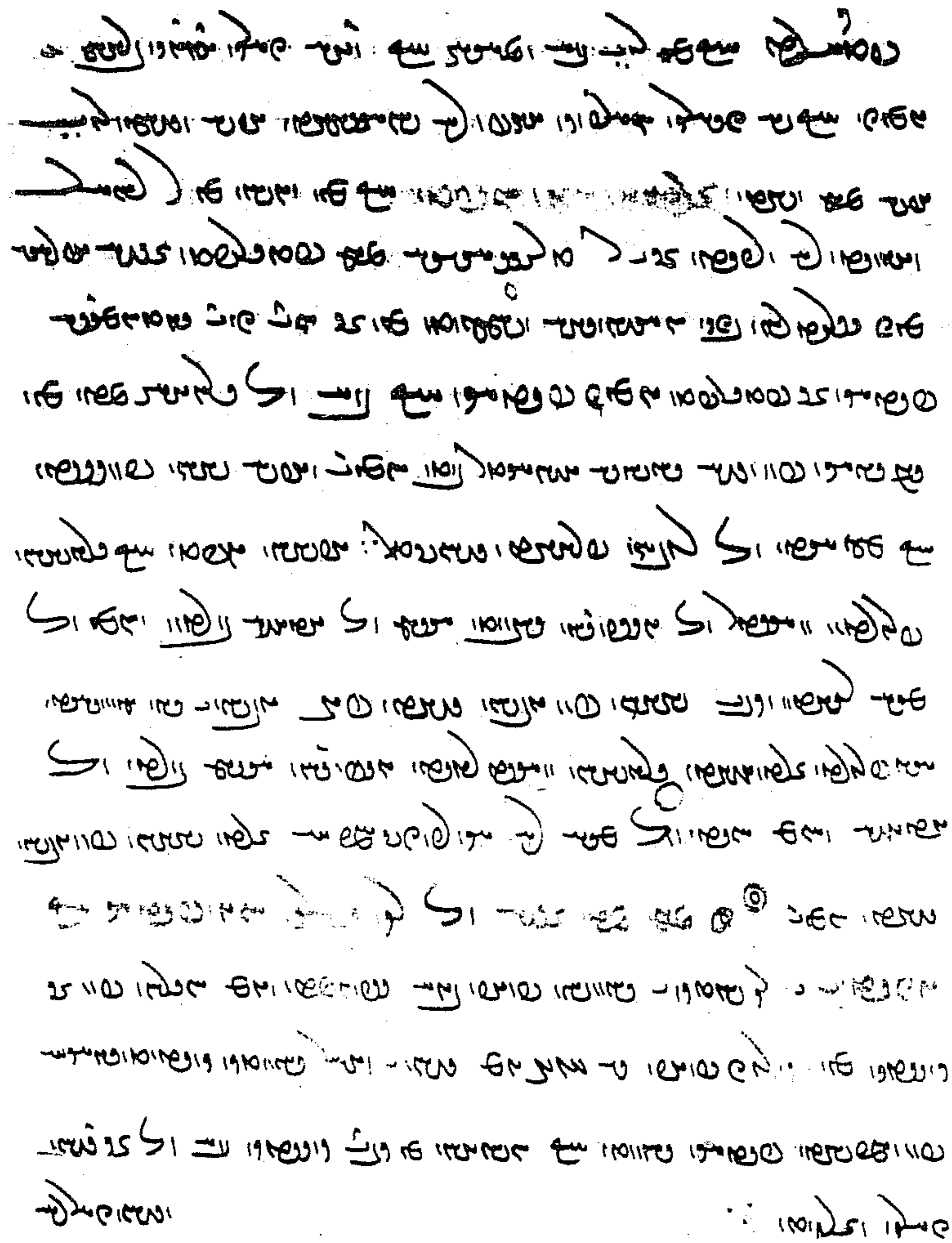
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

fol. 252 r.

fol. 252 v.

253

دوست

[illegible]

fol. 253 v.

[illegible] دوست [illegible]

[illegible]

14—16). The texts has not previously been edited and only the first of the three series has been translated by West, Chapters 1—11 being included in his Pahlavi Texts I (Sacred Books of the East V), pp. 155—187, Chapters 12—24 in Pahlavi Texts V (SBE XLVII) pp. 133—170, and the last chapter in Pahlavi Texts IV (SBE XXXVII), pp. 401—405. K 35 contains most of the first series, its last leaf ending in the middle of Chapter 22, § 4, according to West's division. A dislocation of the texts in Chapters 12 and 14 occurs in all the manuscripts (see West, Pahlavi Texts V, p. 147, note 4); in K 35 Chapter 12, § 7 ends on folio 245 v., line 1, after which § 17 begins; the intermediate part, §§ 8—16, has been inserted after Chapter 14, § 14, which ends on folio 247 v., line 2. Chapter 14, § 15 begins on folio 248 r., line 10.

INTRODUCTION

Of the Pahlavi manuscript K 35 in general, of its history, presumed age, and present condition, and of the three works constituting the contents of leaves 72—206, (the first 71 leaves being lost), mention has been made in the introduction to the Codd. Avest. and Pahl. Vol. III. Here we shall merely add a few remarks on the contents of folios 206—254, contained in the present volume.

4) F. 206 r., line 4: The Epistles of Manuščihr. Edition: The Epistles of Mânûshchîhar, edited by Ervad Bamanji Nasarvanji Dhabhar (Pahlavi Text Series published by the Trustees of the Parsee Panchayat Funds and Properties, No. 1), Bombay 1912. The letters, three in number, form a trenchant contribution to a dispute which had arisen between Zāδ-sparam, high-priest at Sirgan in Southern Persia, and his congregation, owing to some heterodox rules concerning ritual purifications issued by Zāδ-sparam. Manuščihr, Zāδ-sparam's brother, at the time (the close of the 9th century A. D.) head of the congregations in Pars and Kerman, vigorously repudiates his brother's heresies. Further details are to be found in "Grundriss d. Iran. Philologie" II, p. 104, and at greater length in the introduction to the above-mentioned edition by **Dhabhar**, pp. 4—14. — Epistle II begins at folio 220 v., line 1, Epistle III at folio 231 r., line 2.

5) F. 233 v., line 11. The Selections of Zāδ-sparam. The complete collection contains three series of writings by Zāδ-sparam, Manuščihr's brother (see under 4), its subject-matter being chiefly cosmogonical and mythological. Apparently it is in the main based on the same traditions as the presentation of these subjects in the Bundahišn (see Codd. Avest. and Pahl. Vol. I, Introduction, pp.

Printed in Denmark

Introduction printed by
Bianco Luno A/S, Copenhagen

THE PAHLAVI CODEX K 35

SECOND PART

CONTAINING THE EPISTLES OF MANUSHCHIHR AND THE SELECTIONS OF ZĀDH-SPARAM

Published in facsimile by
The University Library of Copenhagen

WITH AN INTRODUCTION

BY

ARTHUR CHRISTENSEN

AT THE EXPENSE OF
LEVIN & MUNKSGAARD
EJNAR MUNKSGAARD
COPENHAGEN, MCMXXXIV

CODICES AVESTICI ET PAHLAVICI BIBLIOTHECAE UNIVERSITATIS HAFNIENSIS

Published in facsimile by
The University Library of Copenhagen

VOL. IV

THE PAHLAVI CODEX K 35
SECOND PART

AT THE EXPENSE OF
LEVIN & MUNKSGAARD
EJNAR MUNKSGAARD
COPENHAGEN, MCMXXXIV

THE PAHLAVI CODEX K 35
PART II